

pisatelj v nekdanji Jurčičevi „Vili“ (l. 1865.), kjer so natisnene ena njegovih povesti in nekatere pesni, a potem se je glasil v „Glasniku“, v „Zvonu“, v „Narodu“ itd. Izdal je tudi leta 1875. obširno nemško pisano delo „Russland seit Aufhebung der Leibeigenschaft“, katero se je z navdušenjem sprejelo v učenjaških krogih, kajti véšči g. pisatelj je proučeval Rusijo v nje srci in je nam narisal natančno sliko nje političnih, socialnih in literarnih razmér, kakor še nikdo pred njim. Zdaj je g. dr. Celestin učitelj slovanskih jezikov na zagrebškem Franc-Jožefovem vseučilišču, kjer je imel dne 25. novembra 1878. leta svoje uvodno predavanje v hrvatskem jeziku. Tega predavanja tendencija je tudi za nas Slovence v nekaterih točkah jako važna, zato spregovorimo nekoliko o nji.

S početka svojega predavanja čestiti naš rojak poudarja važnost staroklasičnih jezikov in slovstev, katera so temelj formalnemu našemu razvoju. „Ali na tem temelju nam je zidati dalje“ — piše g. dr. Celestin — „dopolnovati nam je splošno naobražanje s poznavanjem kulturnega razvoja vseh evropskih narodov. In v tem obziru so često imeli naopačne misli filozofi od Platona in Aristotela do današnjih dní. Osobito mlajši in manjši narodi so v nevarnosti, ako si ne umó razširiti króga svojih nazorov, zato je zlasti spoznavanje slovanstva in slovanskih prevažno za nas, če tudi ni rešeno s tem, da bi vsak posameznik se imel učiti vseh slovanskih jezikov, kakor zahtevajo nekateri ognjevití domoljubi. Posameznikom se je učiti nekaterih slovanskih jezikov, a tako bode kedaj celina národne inteligencije dosegla pogojev, potrebnih za „slavenoznanje“.

Dalje razvija gosp. dr. Celestin slušalcem praktično svojo metodo, po kateri bode predaval slovanske jezike, in omenja tudi nekaterih razlik med njimi. O ruščini, na pr. piše, „da se je razvila na osnovi cerkvenoslovenskih knjig in pod uplivom mestnega govora, posebno velikoruskega jezika, ki se deli na 1) moskovsko naréčje, 2) na novgorodsko (na sever od moskovskega), 3) na „rjazansko“ (na jugu) in na vladimirsko (na iztoku) itd. Sploh se more reči, da je ruščina vrlo bogata v oblikah, ako tudi imajo svoj korén v iztočnikih. Potler navaja g. dr. Celestin nekatere prilike iz ruščine in sklepa svojo zanimivo brošuro z opominom na svoj nálog, učiteljsk in domoljuben, pišóč, da smo vsi pozvani, po najboljši kreposti svoji pospeševati napredek in razvoj svojega národa in mile nam domovine“. To je tudi naša misel, in srečno je zagrebško vseučilišče, ker ima takega izvrstnega učenjaka.

Charpentier.

Slovstvene stvari.

Letopis Matičin za 1878. leto,

katerega 3. in 4. snopič se ravno zdaj razpošilja, obsega na 30 pôlah sledeče članke:

Običaji slovanski, spisal prof. Fr. Hubad.

Življeji človeški in njih upliv na organizem človeški; prirodopisno-fiziologične črtice, spisal dr. Janez Bleiweis.

Inocencij III.; zgodovinska podoba, po virih spisal Borin.

Nebeške komedije (Divina commedia) Dante Alighieri-a I. oddelek: „Paklo“, po originalu poslovenil Jovan Koseski.

Staro- in novoslovenske črtice, spisal R. B.

Elen ali Elend; slovanska beseda, spisal J. Navratil.

Tomaž Chrön, pesnik, mecáa umetelnosti in podpornik vednosti; kulturno-zgodovinska študija, spisal pl. P. Radics.

Slovani v Andaluziji; prevél Fr. Hubad.

Zakaj Slovani spoštujejo lipo; po dr. B. Šulekovem spisu posnel Jos. Charpentier.

Oroslaf Caf; spisal Raičev Božidar.

Fómuška in Fímuška; prevél prof. F. M. Štifter.

Dvoje imenitnih dolnje-štajerskih mest: a) Starodavno mesto Ptuj; zgodovinska črtica; po Krempljevih spisih J. L. b) Ljutomer; po spisih Mucharjevih, Krempljevih in Hofrichterjevih, sestavil J. L.

Črnogorski in srbski zdravniki samouki; spisal J. Navratil.

Kres v Istri; zapisal J. V. — Pesmica pri Kresu.

Obrazci iz prirode in života na Tatrah; priredil Lavoslav Gorénjec, Podgoričan.

Pisma o Bosni in Hercegovini; spisal J. Navratil.

Bibliografija slovenska od začetka 1877. leta do 1. januarija 1878. leta.

Poročilo o delovanji „Matice Slovenske“ 1878. leta; sestavil Andrej Praprotnik.

Imenik Matičinih udov.

Glasbene stvari.

Cerkvene pesmi.

* 16 cerkvenih pesmi je zložil P. Hugolin Sattner, znani iskreni Cecilijanec. Mi Slovenci moramo, ako hočemo častno mesto med drugimi narodi zavzeti, v vsem tudi ž njimi napredovati; kar je dobrega, pridržimo radi, kar pa je slabega, nevrednega, nadomestujmo z boljim blagom. Če zaostanemo, gremo nazaj. V muzikalnem oziru imamo gotovo še mnogo delati, da se približamo drugim slovanskim narodom, zato so nam dobro došle mile, lepe pesmice v prav lahkem slogu (stilu)! Zložena so za mešani zbor, pet napevov pa je vzetih iz zbirke „Cecilija“ od Mohra; 6 jih je za sv. maše, 4 so Marijine, 3 k Jezusu, 1 križev pot in 2 Tantum ergo. Dobivajo se pri gosp. skladatelji v Novomestu (v samostanu) ali pri vredništvu „Cerkv. Glasbenika“ (v Alojznici v Ljubljani) po 50 kraje.

Zgodovinske stvari.

O dr. Jos. Perwolfovem delu „Slavjansko-orientalno vprašanje“ zvanem.

Piše Fr. Potočnik.

(Dalje.)

III.

Nemčija, koje cesarji so bili navadno ob enem kralji česki in ogerski, Poljska in Rusija, bile so v prvi vrsti poklicane, odrešiti Evropo od turške in tartarske golazni. Druge evropske države so bile deloma premale in odvisne, deloma pa, kakor Francija, Anglija in Španija, preveč oddaljene od vzhoda. Nemčija pa je imela svoje lastne zmešnjave in bóje, zdaj s Francosko, zdaj z Burgundom, zdaj z Italijo, in se je že tačas tako malo, kakor danes, brigala za trpljenje Slovanov na Turškem; potem pa so se začele nesrečne verske vojske, in Nemcem se je bolj važno zdelo, pobijati se med seboj zavoljo kakih verskih preprirov, nego v zvezi z drugimi narodi, osobito z Rusi, vdariti na skupne sovražnike vsega kristijanstva. Čehi sicer so vplivali na svojega kralja, nemškega cesarja. „Naš česki narod — pravi nek rokopis iz leta 1594. — ima s Turki, zakletimi sovražniki kristijanstva, zaradi brambe Ogerske (sic!) že več ko sto let sém, posebno pa zdaj veliko opraviti, in bo še opraviti imei.“